

Vadászat Magyarországon

Fellépés az orvvadászat ellen hazai szinten és
nemzetközi vonatkozásban

Kézirat lezárásának az időpontja: 2014. december 2.

Jelige: Berlioz

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés, témaválasztás indoklása.....	3
2	A vadászat fogalma és történelme	5
3	Értelmező rendelkezések, fogalmak	9
4	A vadászati jog szabályozása.....	11
4.1	Hatóságok közötti együttműködési megállapodás	11
4.2	Vadászható állatfajok	13
4.3	Vadászati jog	14
5	A vadászat módjával kapcsolatos jogi előírások és szankciók	16
5.1	Vadgazdálkodási bírság	16
5.2	Vadvédelmi bírság	17
5.3	Orvvadászat	18
5.4	Védett állatfajokról szóló egyezmény	20
5.5	Fegyvertörvény módosítása	21
6	Vadászat, orvvadászat határterületen és a mélységben.....	25
6.1	Határrendi megállapodások a szomszédos országokkal	26
6.2	Határterületen történő vadászat	28
6.3	Krotália használatának jelentősége.....	29
6.4	Külföldiek vadásztatása Magyarországon	30
6.5	Határellenőrzés során feltárt cselekmények és következményeik.....	31
7	Befejezés.....	35
8	Mellékletek, statisztika	36
9	Felhasznált irodalom.....	43

1 Bevezetés, témaválasztás indoklása

„Aki siet és mohón vadászik, nem ér rá a vadászsikereit értéke szerint megbecsülni, nem ér rá boldognak lenni és az igazi vadászéletnek örülni, elmulasztja meglátni, észrevenni mindazt, ami a vadászatban a legszebb, s amit néhány sor betűvel leírni, az avatatlannak magyarázni nem lehet.”

Nadler Herbert¹

Tudományos Diákköri Munkám során a vadásatról, történelméről, a vadászati jog gyakorlásáról és szabályozásáról írok. Vizsgálni kívánom a vadászatra jogosultak és a rendőri együttműködés témáját Magyarország területén, valamint a határmenti területeken egyaránt, ezen kívül az orvvadászat témájában kutatási munkámat elemzem.

Témaválasztásom indoklása igen egyszerű, mivel szabadidőmben számos dolgot csinállok, többek között, ha lehetőségem adódik, szívesen töltök hétvégéket a természetben kikapcsolódás céljával. Ennek kapcsán felbuzdulva nem volt nehéz kitalálni, hogy milyen témát válasszak, amiben szívesen kutatok, olvasok és áldozom rá a szabadidőmet.

Véleményem szerint a vadászat és az orvvadászat egy olyan téma, amiről érdemes beszélni, egyrészt határrendészeti szakirányos rendőr tanulóként, érintőlegesen tanulunk mindössze a fent említett témáról. Úgy gondolom, aki ebben a szakmában dolgozik tudnia kell, hogy mégis mire kell figyelnie, hogy a külföldiek, valamint némely magyar állampolgár ne fossza meg hazánkat értékeitől és ne vigyék el hazájukba dísztagynak vagy akár kuriózum ételnek. Ahhoz, hogy a fenti felsorolásból szembetűnő legyen egy-egy cselekmény, elkerülhetetlen a témával kapcsolatos alapismeret. Nem másodlagos szempont a CITES² függelékeiben való jártasság sem (Lásd: **5. számú melléklet**), amely ismeretet nyújt számunkra a védett fajok listájáról nemzetközi szinten. A témámhoz kapcsolódóan kiemelendő az Országos Rendőr főkapitányság, az Országos Magyar Vadászkamara, valamint az Országos Magyar Vadászati Védegylet együttműködési megállapodása, ami egy jól működő rendszert eredményezett.

Magyarország Európai Unió csatlakozása következtében a belső határainkon a határforgalom-ellenőrzés megszűnt, ami súlyos problémákat vet fel. Hazánk természeti kincseit (védett állatok, vadhús) könnyű szerrel vihetik el az országból orvvadászatot

¹ A vadászkutya 2011/6. V. évfolyam 6. szám 25.old.

² **CITES:** Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora; Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről I., II. és III. függeléke tartalmazza a védett fajok felsorolását

elkövető személyek. Schengeni külső határon; ukrán, szerb továbbá horvát viszonylatban évente mintegy tucatnyi alkalommal védett állatokat próbálnak átcsempészni. A külföldiek vadásztatása Magyarországon több problémát is generál, a vadászhatóságoknak és a rendőrségnek egyaránt. Az államhatáron történő állatcsempészet visszaszorítása kiemelendő, mivel károsítják országunkat. Kutatási munkám során személyes látogatást tehettem a Repülőtéri Rendőri Igazgatóság Felderítési Osztályának bűnjelraktárába, ahol megvizsgálhattam különböző a CITES függelékében felsorolt védett állatokból készült tárgyakat. (kígyóbőrből készült dob, vagy táska esetleg teknőspáncél preparátum) Dolgozatom elkészítésében nagy segítséget jelentett ez a látogatás.

Végül, de nem utolsó sorban a fegyvertörvény és végrehajtási rendeletének 2012-es módosítása említésre méltó, sokban megkönnyítette nem csak a vadászatra jogosultak helyzetét. A fegyvertörvény módosításairól Dr. Székely Istvánnal, az Országos Magyar Vadászkamara és az Országos Vadászati Védegylet jogászával való beszélgetés vonatkozásában készítettem összefoglalómat.

Dolgozatomban szeretném összefoglalni a témával kapcsolatos ismeretimet, illetve felhívni a figyelmet a csempészet következtében adódó problémákra, a határrendi megállapodások hiányosságára, végezetül levonni a konklúziót.

2 A vadászat fogalma és történelme

Fogalom meghatározás:

Több definíciót is összevetve véleményem szerint a Magyar Nagylexikon adja a legösszetettebb fogalom-meghatározást a vadászatra. Ami a következő:

„Vadászat: a vadállat hasznos v. sportcélú elejtése (esetenként elfogása). Az ember egyik ősi tevékenysége, létfenntartásának, hitvilágának, természethez fűződő viszonyának és a társas kapcsolatainak meghatározója. Életfenntartó foglalkozásként ma már csak a gazdálkodás kezdeti fokán élő népek űzik, a prémvadászat is erősen visszaszorult az északi országokban. Gazdasági jelentősége sportként is számottevő.”³

Érdemes összevetni egy másik definícióval is a vadászat fogalmát, ami már a XXI. századi elképzelés alapján összegzi a meghatározást. Elég szembetűnő, hogy a századok, évtizedek alatt mennyit változott a vadászatról való elképzelés; éppen ezért nagyon fontos a kezdetektől elindulni és a fejlődését végigvenni.

„Napjainkra a köznyelv a vadászon általában azon tevékenységet érti, melyeket az állatok elejtése vagy elfogása érdekében folytatnak, húsup vagy más részeik megszerzése, kikapcsolódás, szórakozás, valamint kereskedelem céljából. Vadásznak nevezhető ilyen módon a vadgazdálkodással foglalkozó szakember, de hozzá hasonlóan szintén vadásznak nevezik a vadakat kikapcsolódásból, szórakozásból kilövő azon civil személyt is, aki rendelkezik hivatalos vadászengedéllyel.”⁴

Történelmi áttekintés:

A vadászat, mint tevékenység egyidős az emberré válás folyamatával. A legkézenfekvőbb gazdálkodási mód, elvenni a környezettől mindazt, ami felhasználható, megehető. Hosszú ideig a vadászat megélhetést és biztonságot adó zsákmányszerző tevékenység volt, amit semmilyen törvény nem korlátozott. Nem volt előírás sem a vadászat módjáról, sem a tulajdonjog korlátozásáról. Ebben az időben az emberek látszólag a természet viszonzatlan „megrablásából” életek, ám ez közel sem ilyen triviális;

³ Magyar Nagylexikon; Magyar Nagylexikon kiadó; Budapest 2004; 18.kötet 100.old.

⁴ Vadászat, <http://hu.wikipedia.org> letöltés ideje: 2014.09.10.

sokkal jobban becsülték környezetüket, mint a ma élő társadalom. Mindössze annyit vettek el amennyire szükségük volt, becsülték azt, kölcsönös viszony alakult ki közöttük; alkalmazkodtak hozzá, tekintettel voltak a környezet igényeire, elvárásaira, mivel belőle éltek.⁵

Az ókori római rabszolgatartó társadalom idejében jelenik meg először a vad tulajdonjogával kapcsolatban az első jogi megfogalmazás. Itt még nem beszélhetünk tulajdonjog korlátozásáról, mindössze minősítették a vad fogalmát. Az ókori római jogrendszer a természetben élő vadat el is nevezte „res nullisnak”, azaz „uratlan jószágnek”. Ebből a megfogalmazásból következik, hogy a vad mindenkinek a tulajdonát képezte, bárki elfoghatta, elejthette és ezzel tulajdonjogot szerezhetett.

A feudalizmus⁶ idejében találkozhatunk először a vad tulajdonjogával kapcsolatban az első megszorítással, intézkedéssel. Ezen megszorító, korlátozó intézkedések célja az volt, hogy a nagy földbirtokkal rendelkező személyek részére biztosítsák meghatározott területen a kizárólagos vadászati jogot, beleértve az uralkodót is. Ezek a területek bekerített vadaskertek, vagy bekerítetlen, ám a földesúr tulajdonában lévő földterületek voltak. Ezeken a területeken kizárólag a földbirtokos élvezhette a vadászat jogát. Volt olyan terület ahol ez a kizárólagosság, minden azon a területen élő vadra vonatkozott, de jellemzően inkább csak a nagyvadakra terjedt ki. Országonként, néhol területenként is különböző volt ez a privilégium, mivel egységes jogi szabályozás még nem létezett. A vadászati jog hazánk területén – kivéve a királyi, földesúri területeket – nem kötődött saját földtulajdon joghoz. III. Károly 1729. évi dekrétuma kimondja, hogy a nemesek és a nemesi kiváltságot élvező földesurak az egész ország területén szabadon vadászhattak. A nemesi rétegnek korlátlan vadászati jogán II. József 1786. vadászati szabályzata hozta meg a változást, amely már lényegében a földtulajdonhoz köti a vadászati jogot, amely azt jelentette, hogy a földesurat kizárólagos vadászati jog illette meg a saját vadászterületén. Ez az első szabályozás a magyar jogfejlődésben, amely már a vadászati jog földtulajdonhoz kötését célozza meg.

Magyarország első vadászati törvényének a meghatározására 1883- ban került sor. Az 1883. évi XX. törvény már egyértelmű, rendelkezést tartalmazott, hogy a vadászati jog a földtulajdon elválaszthatatlan alkotórésze. Ez a törvény viszont nem azt jelentette, hogy a föld tulajdonosa, saját birtokán akkor és úgy vadászhat, ahogy kedve tartja. Az 1883. évi

⁵ <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/életmodtörténet-oskor-es-okor/a-vadasz-hordak-es-a-termeszet-viszonya/nepesedesi-viszonyok-a-vadaszkulturakban> letöltés ideje: 2014.10.06.

⁶ Dr. Heltay István Vadásziskola; HUBERTUS Vadkereskedelmi Kft. 319.-323. old.

XX. törvény ugyanis már figyelembe veszi vadgazdálkodási szempontokat. A földbirtokos a saját földbirtokán csak akkor folytathatta a vadászat tevékenységét, ha elérte a meghatározott nagyságot a területe, avagy ha kisebb volt ennél, akkor körül kellett kerítenie.

Az első vadászati törvény a földbirtokosok vadászati joga mellett bevezetett egy másik fogalmat is, az úgynevezett „községi vadászterület” fogalmát. A községi tulajdonban lévő területeken a vadászati jogot a község köteles volt legalább hat évre haszonbérbe adni. A haszonbérbe adás igen egyszerű formát öltött, nyilvános árverés keretében folyt, demokratikus keretek között. Az szerezte meg a közösségi vadászterületen a vadászati jogot, aki az árverésen a legtöbb pénzt kínálta. Jelentős volt ez a rendelkezés, hiszen minimum hat évre kellett megkötni a haszonbérleti szerződést; hosszabb időre természetesen lehetett, csak rövidebbre nem; mivel ez a hosszabb időszak biztosította, hogy aki a vadászati jogot megszerezte, úgymond vigyázzon a területén élő vadállományra. Ezáltal érdekében állt, jó gazda módjára kezelni a vadászterületet, hogy a későbbiekben is tudjon rajta vadászni, avagy az általa bérelt területen vendégvadászokat vadásztatni.

A földtulajdonhoz kötött vadászati jog 1945-ig maradt fent. A vadállományt nem csak vadászták, hanem óvták, védték és a szaporodáshoz szükséges feltételeket biztosították, mivel nem a vadászterület teljes kiaknázása volt a cél.

A második világháború idején (1939- 1945) lévő óriási pusztítás a vadállományt sem kímélte. Elsősorban a nagyvadállomány volt, amely a korábbi mennyiséghez képest jelentős számban lecsökkent. A világháborút követően, az új még demokratikus polgári kormányzat szinte első intézkedései között 1945- ben meghozta az 1945. évi VI. törvényt a földreformról, amely megszüntette a nagybirtokos rendszert és fölhöz juttatta a parasztságot, ezáltal a vadászat is új alapokra helyeződött. Ezután került kiadásra 1945. júliusában a 4640/ 1945. (VII.14) ME rendelet, amely a nagybirtokrendszer megszűnésével karöltve, kimondta, hogy a vadászati jog a magyar államot illeti meg az ország területén. Meghatározásra került, hogy a vadászni kívánók vadásztársaságot kell, hogy alapítsanak, vadászni csak a vadásztársaság tagjai jogosultak az általuk bérelt vadászterületen. A vadászati jog ilyen mértékű szabályozása együtt járt azzal, hogy a vad tulajdonjogát is szabályozni kellett. Ezért a Polgári Törvénykönyvben került rögzítésre, hogy a szabad természetben élő vadak az állam tulajdonát képezik. Lényegében ezek az elvek határozták meg a vadászat rendjét Magyarországon 45 éven keresztül.

Az 1990- es évek elején, a rendszerváltással egy időben, felvetődött a kérdés:

Mi is legyen a vadászati jog sorsa? Maradjon az eddig lefektetett elképzelés?

Az ország egész területén az államot illeti meg a vadászati jog, vagy az államnak ezen privilégiumát el kell venni, és álljon vissza a régi rendszer, miszerint a földtulajdon jogához kapcsolódjon.

Mindkét elképzelés hívei számos pro- kontra érvet sorakoztattak fel, ami miatt több évig tartó vita bontakozott ki. A szakmai és néhol politikai jellegű vitának az 1997. március 1- én hatályba lépett és a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény⁷ vetett véget; amely kimondta, hogy a vadászati jog, hogy a földtulajdon jog elválaszthatatlan részeként a vadászterületnek minősülő terület tulajdonosát illeti meg. Ez a rendelkezés kizárólag a vadászati jogot kötötte a földtulajdon joghoz, vadvédelmi szempontból azonban nem ez a megoldás volt irányadó. A törvény rendelkezése szerint ugyanis a természetben élő és vadászható vad továbbra is az állam tulajdonát képezte. A törvényalkotó próbált ez által közeledni a Nyugat- Európában jellemző szabályozások felé, ezzel egyidejűleg felismerte, hogy a természetben élő vadállomány már védelemre szorul, a vad tulajdonjogának állami kézben hagyása megalkotta annak lehetőségét, hogy a vaddal való rendelkezéseit kizárólagosan tartsa a felügyelete alatt.

⁷ 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint, a vadásatról

3 Értelmező rendelkezések, fogalmak

- *Államhatár:* A Magyarország államhatára nemzetközi szerződésekben meghatározott azon képzeletbeli függőleges síkok összefüggő sorozata, amelyek Magyarország területét a légtérben, a föld (víz) felszínén, valamint a föld (víz) mélyében a szomszédos államok területétől elválasztják.⁸
- *Átlövés:* amikor a lövedék egy másik ország területére jut, vagy azon áthalad, tekintet nélkül ennek következményeire.⁹
- *Fegyver:* a lőfegyver, a gáz- és riasztófegyver, a légfegyver, a festéklövő fegyver, a muzeális fegyver, valamint a színházi fegyver.¹⁰
- *Hajtóvadászat:* társas vadászatnak minősül a nagyvad terelővadászata és hajtóvadászata, az apróvad keresővadászata, illetve hajtóvadászata amennyiben a felsorolt vadászatokon három vagy több vadász vesz részt.¹¹
- *Határátkelőhely:* az illetékes hatóságok által a külső határok átlépése céljára engedélyezett átkelőhely.¹²
- *Határforgalom-ellenőrzés:* a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzés annak megállapítására, hogy a személyek, beleértve az azok birtokában lévő közlekedési eszközöket és tárgyakat, beléptethetők-e a tagállamok területére illetve elhagyhatják-e azt.¹³
- *Határrendsértés:* az államhatáron vagy közelében bekövetkezett bármilyen sértő cselekmény, amelynek eredményeképpen a másik ország területén kár keletkezik vagy veszélybe kerülnek az érdekei, az ott tartózkodó személyek, azok élete és egészsége.¹⁴
- *Hivatásos vadász:* Hivatásos vadász, mint rendészeti feladatokat ellátó személy, a vadászatra jogosultnál vadgazdálkodási, vadvédelmi szakirányítási feladatokat lát el.¹⁵

⁸ 2007. évi LXXXIX. törvény az államhatárról, Magyarország államhatára

⁹ 1998. évi LIV. törvény 1.cikk (2) a)

¹⁰ A fegyvertörvény végrehajtására kiadott kormányrendeletnek a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény módosításával összefüggő módosításról 2.§ 38.

¹¹ http://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1rsas_vad%C3%A1szat

¹² AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 562/2006/EK RENDELETE a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról 2. cikk 8.pont

¹³ Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 10.pont

¹⁴ 1998. évi LV. törvény 1. cikk 2.pont

¹⁵ A Hivatásos Vadászok Szolgálati Szabályzata

- *Lőfegyver behozatala, kivitele, átszállítása:* a lőfegyver átvitele Magyarország államhatárán.¹⁶
- *Lőirány:* A löállásokon a löállásoktól 5-15 méteres távolságban feltűnő színű (piros vagy narancssárga) szalaggal vagy festékkel - a természeti környezet megkímélése mellett - a tilos lőirányokat fel kell tüntetni. A megengedett lőirányokat úgy kell meghatározni, hogy az abba az irányba leadott lövések semmi esetre se veszélyeztessék mások életét és testi épségét.¹⁷
- *Társas vadászat:* A vadászati törvény alapján a három vagy több vadász részvételével tartott vadászat társas vadászatnak minősül.¹⁸
- *Vadászjegy:* A lőfegyverekről szóló hatályos jogszabályok a vadászlőfegyver tartásának előfeltételeként írják elő az érvényes vadászjegy meglétét. A vadászjegy 5 évre szól és azt minden évben érvényesíteni kell, amelyet az állandó lakcím szerinti megyei vadáshatóságánál lehet megtenni.¹⁹
- *Vadászlőfegyver:* A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvény szerint vadászatra használható lőfegyver.²⁰
- *Vadászvizsga:* Vadászvizsgát az a magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar és nem magyar állampolgár tehet, aki a 17. életévét betöltötte és részt vett vadászvizsgát megelőző kötelező tanfolyamon. A tanfolyam elvégzéséről a jelölt igazolást kap. Az igazolás birtokában a jelölt két éven belül bármikor jelentkezhet vizsgára. Vadászvizsgát kizárólag magyar nyelven lehet tenni.²¹

A fegyvertörvény végrehajtására kiadott kormányrendeletnek a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény módosításával összefüggő módosításról 2.§ 41. pont

¹⁷ 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól 71.§ (3)

¹⁸ Vtv. 70. § (1) b) bekezdés

¹⁹ <http://www.omvk.hu/dokumentum/vadaszjegy.html> letöltés ideje: 2014.10.02.

²⁰ 2004. évi XXIV. törvény 2.§ 46. pont

²¹ <http://www.omvk.hu/dokumentum/allami-vadaszvizsga.html> letöltés ideje: 2014.10.02.

4 A vadászati jog szabályozása

A vadászati jogról az 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló jogszabály rendelkezik (továbbiakban: Vtv.). A törvény szövege egységes szerkezetben szerepel a végrehajtásról szóló 79/ 2004. (V.4.) FVM rendlettel (továbbiakban: Vhr.).

Az Országgyűlés, e törvényt több oknál fogva alkotta meg. Fontosnak tartja a vadállomány védelmét, mivel esztétikai, tudományos, kulturális, gazdasági és genetikai értékek hordozója. Magyarország természeti kincseit óvni kell és ezt, ha valaki nem követi szankcionálni.

4.1 Hatóságok közötti együttműködési megállapodás

A vadászati célú lőfegyver megszerzésére és tartására vonatkozó rendelkezéseket az Európai Unió koncepciójával összhangban lévő, a lőfegyverekről és a lőszerokről szóló 2004. évi XXIV. törvény és végrehajtására kiadott, a fegyverekről és a lőszerokről szóló 253/ 2004. (VIII.31.) Korm. rendelet határozza meg. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény és a végrehajtására kiadott 79/ 2004. (V.4.) FVM rendelet szabályozza a vadgazdálkodási és a vadászati feladatokat.²²

Az ORFK, OMVK és OMVV (továbbiakban: Felek) közös megállapodásának alapját az 1993. november 22- én ORFK és OMVV között, valamint 1999. január 1- én ORFK és OMVK között megkötött együttműködési megállapodások továbbfejlesztése alkalmával került sor. Ezen együttműködési megállapodás 2008. február 1- én lépett hatályba az aláírást (2008. január 16.) követő hónapban, ezáltal a fent említett két együttműködési megállapodás hatályát veszítette.

Aláíró felek:

Feiszt Ottó, az Országos Magyar Vadászkamara elnöke; Dr. Bencze József r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány és Pechtol János, az Országos Magyar Vadászati Védegylet ügyvezető elnöke. (2008. január)

²² Együttműködési megállapodás (OMV, OMVV, ORFK között)

A Felek úgy vélték, hogy összefogásuk a későbbiekben igen gyümölcsöző lesz a vadászattal összefüggő jogsértő cselekmények megelőzése érdekében, ezen kívül az orvvadászat visszaszorítását is tervül tűzték ki. Az együttműködési megállapodás alapvető célja közé sorolandó a természeti értékek, közöttük a világhírű magyar vadállomány megóvása.

A megállapodás a következő részekből tevődik össze:

A rendőrséget is érintő témával kapcsolatos féléves vadászati ülésekre az illetékes rendőr- kapitányságok képviselőit meghívják, ennek köszönhetően közvetlenebb kapcsolat alakul ki a szervek között, aminek következtében könnyedebb és gyorsabb az eljárások és a problémák megoldása. Kölsönösen tájékoztatják egymást a jogszabályi változásokról és a fegyvertartási engedély, vadászjegy, kamarai tagság változásairól.

A megállapodás részét képezi ezen kívül, a minden évben határidőre elkészített és leadott értékelő jelentések, összegzések arról, hogy az együttműködésben megfogalmazott feladatok végrehajtása és az intézkedések milyen mértékben voltak eredményesek. Ezek után a jelentéseket az ORFK Igazgatásrendészeti Főosztály vezetője beérkezésük alkalmával összegzi és egy összefoglaló jelentést ír. Megállapításait megküldi az ORFK-nak, az OMVK elnökének és az OMVV ügyvezető elnökének. Az értékelt időszak tapasztalatai a későbbi munkavégzést könnyítik, átláthatóvá teszik.

Az együttműködés kiemelt feladatai közé sorolandó az orvvadászat és az illegális fegyverhasználat visszaszorítása, a környezet és a természet védelme. A vadászat egy veszélyes tevékenység, ezért szükséges például a hajtóvadászatok megkezdése előtti ellenőrzés mind a rendőrség, mind a vadászati hatóság részéről. A fegyver-, vadászengedélyek eredetiségének és érvényességének ellenőrzése, avagy a vadászat megkezdése előtti szondázás. Továbbá fontosnak tartják a Felek a folyamatos továbbképzéseket.

Végezetül a Felek megállapodtak abban, hogy 30 napos felmondási idő biztosításával írásban bármelyikük felbonthatja a fent említett együttműködési megállapodást.

4.2 Vadászható állatfajok²³

A vad védelmét és a természetvédelmi érdekeket szolgálja, hogy meghatározott vadfajokra, meghatározott időszakban lehet vadászni. A vadászati év²⁴, március hónap első napján kezdődik és a következő év február hónap utolsó napjáig tart. Azt a vadfajt, amelyre a miniszter vadászati idényt nem állapít meg, a vadászati éven belül kímélni kell.

A vadállomány védelme és a vad kímélete miatt vadászati idényre való tekintet nélkül haladéktalanul el kell ejteni a súlyosan beteg és mozgásképtelen, illetve a súlyosan sérült és életképtelen vadat. Az elejtést a vadász, illetve a kísérő köteles a vadászati naplóban „beteg” megjelöléssel rögzíteni, és haladéktalanul bejelenteni. A jogosult köteles az állategészségügyi okból elejtett vadat vizsgálatra alkalmas módon az elejtés helye szerint illetékes hatósági állatorvosnak bemutatni. A hatósági állatorvos az elejtés indokoltságáról külön jogszabály szerinti igazolást állít ki.

Vadászati idények

a.) Nagyvadfajok	
gímszarvasbika	szeptember 1–január 31.
– bika, golyóra érett	szeptember 1–október 31.
– tehén, -ünnő	szeptember 1–január 31.
– borjú	szeptember 1–január 31.
	április 1–június 30.
dámbika	október 1–január 31.
– tehén, -ünnő	október 1–február utolsó napja
– borjú	október 1–február utolsó napja
őzbak	április 15–szeptember 30.
– suta, gida	október 1–február utolsó napja
muflonkos	egész évben
- juh, -jerke, -bárány	szeptember 1–február utolsó napja
vaddisznó	egész évben
szikaszarvasbika, tehén, -ünnő, -borjú	szeptember 1–december 31.
zerge	vadászati idény nélkül

²³ <http://www.omvk.hu/dokumentum/vadaszati-idenyek.html>; letöltés ideje: 2014.10.02. 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról Vhr. 1. §

²⁴ http://www.naptarak.com/naptarak_vadasz.html letöltés ideje: 2014. 09.25.

b.) Apróvadfajok	
mezei nyúl	október 1–december 31.
üregi nyúl	szeptember 1–január 31.
fácánkakas	október 1–február utolsó napja
fácántyúk	október 1–január 31.
fogoly	október 1–december 31.
nyári lúd	október 1–december 31.
vetési lúd, nagy lilik, lúd	október 1–január 31.
tőkés réce	augusztus 15–január 31.
szárca	szeptember 1–január 31.
erdei szalonka	vadászati idény nélkül
örvös galamb, balkáni gerle	augusztus 15–január 31.
c.) egyéb apróvadfajok	
róka, aranyakál, nyest, pészmapocok, nyestkutya, mosómedve	egész évben
borz, házi görény, dolmányos varjú, szarka, szajkó	július 1–február utolsó napja

25

4.3 Vadászati jog

A Vtv. 2. § a vadászati jog fogalmát határozza meg, amely lényegileg eltér a vadászat fogalmától. A vadászat, és így a vadászat rendje nem szűkíthető le a vad elejtésére, mert az azzal összefüggő, megelőző és követő cselekményeket is magába foglalja.²⁶

„a) a vad, valamint élőhelyének védelmével, és

b) a vadgazdálkodással kapcsolatos, továbbá

c) a vadászterületen szabadon élő vadnak az arra jogosult által történő elejtésére, elfogására,

²⁵ Táblázat: Balog Klaudia

²⁶ Legf. Bíróság Kfv. IV. 37.034/2002.

d) a hullatott agancs, valamint a vadászható szárnyas vad tojásának gyűjtése, továbbá az elhullott vad tetemének e törvény szerinti elsajátítására való kötelezettségek és jogosultságok összege.²⁷”

Magyarország területén vadászni állami vadászjegy, továbbá vadászati engedély birtokában lehet. Magyar állampolgároknak a következő engedélyek szükségesek:

- vadászjegy
- illetékes rendőrhatóság által kiállított vadászlőfegyver-tartási engedély
- ragadozó madárral való vadász esetén a természetvédelmi hatóság által ragadozó madár tartására kiadott engedély
- vadászíjjal vadászó vadász esetében állami vadászvizsgával, érvényes vadászjeggyel és kiegészítő vadászíjász vizsga

A kérelmezőnek az alábbi feltételeknek kell, hogy megfeleljen:

- 18. életévét betöltött állampolgár
- magyarországi lakóhely
- vagy Magyarország területén állandó tartózkodásra jogosító engedély

Kizárólag magyar nyelven lehet vadászvizsgát tenni.

A vadászlőfegyver megszerzésére, illetve tartására az engedélyt az illetékes rendőrhatóság adja ki. Ilyen engedélyt az kaphat aki:

- a rendőrség által rendszeresített formanyomtatványon a kérelmét benyújtja, illetve igazolja azt, hogy lőfegyver tartására egészségileg alkalmas,
- igazolja, hogy az elméleti és gyakorlati lőfegyver ismeretre is kiterjedő vizsgát eredményesen letette,
- 18. életévét betöltötte,
- nem áll cselekvőképességet kizáró, vagy korlátozó gondnokság alatt,
- szándékos bűncselekmény elkövetése miatt nem ítélték el, vagy ha igen úgy már mentesült a büntetett előéletéhez fűződő hátrányok alól,
- akinél a lőfegyver, lőszer biztonságos tárolása biztosított.²⁸

²⁷ Vtv.2.§

²⁸ http://www.vadasztanfolyam.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=74
letöltés ideje: 2014.09.30.

5 A vadászat módjával kapcsolatos jogi előírások és szankciók

5.1 Vadgazdálkodási bírság

A vadgazdálkodási bírság büntetés, amelyet mindig a vadászatra jogosulnak, vagyis a szervezetnek és nem a személynek kell fizetnie az alábbi esetekben:

Aki...

- a) *„az általa vagy hozzájárulásával szervezett vadászon a vadat a vadászati hatóság engedélye nélkül, vadászati idényen kívül, vadászati tilalom vagy vadászati korlátozás idején ejtik el, vagy fogják be;*
- b) *nem, vagy nem az e törvényben foglaltaknak megfelelően tesz eleget trófeabírálat céljából történő trófeabemutatási kötelezettségének;*
- c) *az általa vagy hozzájárulásával szervezett vadászon jogosulatlan személy vadászik;*
- d) *nem tesz eleget a vadállomány védelmével, fenntartásával, valamint az élőhely védelmével kapcsolatos e törvény szerinti kötelezettségeinek;*
- e) *nem, vagy nem az e törvényben foglaltaknak megfelelően tesz eleget a vadgazdálkodási üzemterv, éves vadgazdálkodási terv készítésének, a teríték-nyilvántartási, valamint vadászati napló vezetési kötelezettségének;*
- f) *a vadgazdálkodási szabályokat megsérti;*
- g) *az általa vagy hozzájárulásával szervezett vadászon a vadászat rendjét megsértik”.*²⁹

Jogosulatlan vadászatnak minősül ezek mellett, ha a jogosult hozzájárulása nélkül szerveznek vadászatot, valamint ha a vadász az általa elejtett vadat az azonosító jellel nem látja el (krotália- a későbbiekben részletesen Lásd.: 7.2.), vagy nem jegyzi be az egyéni lőjegyzékbe.

A vadgazdálkodási bírság mértéke a cselekmény jellegétől és súlyától függően 10 000 Ft- tól - 1 000 000 Ft-ig terjedhet.

²⁹ Vtv.83.§ (1)

5.2 Vadvédelmi bírság

Az előző fejezetben írt vadgazdálkodási bírságot mindig a vadászatra jogosult köteles megfizetni, a vadvédelmi bírság kötelezettje viszont soha sem a vadászatra jogosult szervezet, hanem az a természetes személy, vadász aki a törvényben felsorolt szabálytalanságokat követi el.

A vadászati hatóság határozata alapján vadvédelmi bírságot köteles fizetni ...

- a) *„vadászterületnek minősülő föld használója, ha nem tesz eleget a vadállományban okozott kár megelőzésével kapcsolatos kötelezettségének;*
- b) *a vadász, ha a vadászat rendjét megsérti;*
- c) *aki a vadat szándékosan kínozza;*
- d) *a vadász, ha az általa sebzett vagy az egyébként súlyosan beteg vad elejtése céljából nem teszi meg a szükséges intézkedéseket;*
- e) *aki a vadat tiltott vadászati eszközzel, illetve módon fogja vagy pusztítja el;*
- f) *aki a vadat tiltott módon zaklatja;*
- g) *aki jogosulatlanul vadászik;*
- h) *aki a jogszerű vadászati és vadgazdálkodási tevékenységet akadályozza;*
- i) *a vadász, ha a vadászejegy, az egyéni lőjegyzék, a hivatásos vadász szolgálati naplója elvesztését, megsemmisülését vagy azok tőle való eltulajdonítását 5 munkanapon belül elmulasztja bejelenteni a vadászati hatóságnak;*
- j) *aki a vadászkutya vezetőjeként a vadászat megkezdésekor a jogszabályban előírt megkülönböztető jelzéssel a vadászkutyát nem látja el.”³⁰*

A vadvédelmi bírság mértéke 10 000 Ft-tól 100 000 Ft-ig, jogosulatlan vadászat esetén 500 000 Ft-ig terjedhet. A vadgazdálkodási bírság és a vadvédelmi bírság állami bevétel, amelyet vadgazdálkodási célokra fordítanak.

³⁰ Vtv. 84.§(1)

5.3 Orvvadászat

A Büntető Törvénykönyv nevesíti a környeztkárosítást, természetkárosítást, állatkínzást, tiltott állatviadalt, valamint az orvvadászatot. Mindegyik tényállást egyesével és érdemes lenne taglalni, viszont a vadászat szempontjából az orvvadászat tényállását tartom fontosnak kiemelni.

Az elmúlt évek vadászati érdekképviselési munkájának egyik kiemelkedő eredménye, hogy a vadászást most már önálló büntetőjogi kategóriaként bekerült a Büntető Törvénykönyvbe (2012. évi C. törvény). Sajnálatos tény, hogy az orvvadászatot eddig csak állatkínzásért és lopásért lehetett bíróság elé állítani, viszont a Büntető Kódexbe való új tényállás megállapításának köszönhetően, már külön kategóriát és büntetési tételt képvisel, aminek kapcsán az orvvadászni szándékozó személyek megfélemlítése, és visszaszorítása volt célul tűzve.

„Aki

a) vadászterületen vadászatra való jogosultság nélkül, illetve idegen vadászterületen vadászként engedély nélkül vad elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez,

b) külön jogszabályban meghatározott, a vadfaj valamennyi egyedére kiterjedő vadászati tilalmi idő hatálya alá eső vadfaj egyedét ejti vagy fogja el,

c) külön jogszabályban meghatározott tiltott vadászati eszközzel, tiltott vadászati módon vagy kíméleti területen vad, illetve fokozottan védett vagy védett gerinces állat elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenységet végez,

büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”.³¹

A vadászat korántsem a féktelen gyilkolásról szól, a vadászatra jogosultak pontosan tudják, milyen állatok ejthetők el az adott vadászati idényben. A vadállomány létszámszabályozása az egyik legkiemelkedőbb cél a vadászatok alkalmával, különböző szakhatóságok nem csak a vad darabszámát határozzák meg, hanem az adott biotópon³² élő vadfaj génállományát is befolyásolni tudják. Amikor a vadász állomány szabályozást hajt

³¹ A 2012. évi, a Büntető Törvénykönyvről szóló C. törvény XXIII. fejezete rendelkezik a környezet és a természet elleni bűncselekményekről. Ebből a 245. § Orvvadászat

³² Biotóp: élettér, Az az élőhely, ami az azonos életfeltételeket igénylő élő szervezetek zárt élettere. <http://idegen-szavak.hu/biot%C3%B3p> letöltés ideje: 2014.10.10.

végre, vagyis kilövést végez a vadászat során, az adott populáció³³ fennmaradására, egészségi állapotára is befolyást gyakorol. A vadnak meghatározó szerepe van az ökológiai, de még jobban a biológiai egyensúly fenntartásában. Vad nélkül az adott biotóp károsodik, mivel a táplálékhálózatban űr keletkezik, és más fajok eltűnését jelenti az adott létről.

A vadászatnak az ember és a természet harmonikus kapcsolatáról kell, hogy szóljon. Az orvvadászat ezzel szemben, engedély nélküli vadejtést lőfegyverrel vagy más tilalmazott eszközzel, mint például hurokkal történő vadászatot takar. Valamint az eddigieken felül elkülönítünk úgynevezett belső orvvadászatot, ami azt jelenti, hogy megfelelő engedélyekkel rendelkezik az adott személy, de a kilőtt vadat „elfelejti” feljegyezni a vadászati naplóba, ami nem mellesleg kötelező lenne, ezáltal jogtalanul eltulajdonítja, abban bízva, hogy tette nem kerül napvilágra az adott vadászati területen. Az utóbb említett orvvadászati fajta a legjellemzőbb. Személy szerint e tevékenységet igen felháborítónak tartom, mivel az orvvadászat nem csak a joggal szembehelyezkedő, de olyan cselekmények sorozatát is magában foglalja, ami az erkölccsel és a vadászati etikával egyaránt szemben áll. Nem tudom megérteni ezeknek a személyeknek a gondolkodását, aki hobbijának, vagy munkájának tekinti a vadászatot, hogy tud ilyen felháborító dolgot tenni. A világhírű magyar vadállomány értéke pénzben ki sem fejezhető, amely gyakran világrekord trófeákat is fel tud mutatni. Az idáig vezető hosszú éveken át tartó vadnemesítő munka eredménye kerül veszélybe az orvvadász tevékenységgel.

Az orvvadászat sérti a vadászatra jogosultnak a jogszabályokban biztosított vadászati és vadgazdálkodási jogát egyaránt. A vadászó olyan tevékenységet folytat, ami tilos és ellenőrizhetetlen; felügyelhetetlen cselekményével veszélyezteti a vadállományt, ezen kívül a vadgazdálkodási és vadászati rendhez fűződő érdeket. Ezeket hiúsítja meg, és néhány hurokkal vagy lövéssel képes károsítani a vadászatra jogosultak több évtizedes vadnemesítő munkáját. A vadászó által elejtett vad az aktuális piaci értékénél jóval nagyobb károkat okoz a természetben. A büntetőeljárás alkalmával nem mindig értékelhető az eszmei érték, ami az elejtett vadnak az adott ökoszisztémában³⁴ és vadgazdálkodási egységben betöltött szerepét tükrözi.

³³ Populáció: Az ökológiában használatos fogalom. Egy populáció az ugyanahhoz a fajhoz tartozó, ugyanabban az időben, ugyanott élő egyedeknek az összessége. A populáció tagjai egymás között szaporodhatnak, így a populáció fennmaradása biztosított. http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar/Popul%C3%A1ci%C3%B3 letöltés ideje: 2014.10.11.

³⁴ Ökoszisztéma: természeti rendszer <http://idegen-szavak.hu/%C3%B6kosziszt%C3%A9ma> letöltés ideje: 2014.10.11.

A vadorzás és a vadászati balesetek szoros összefüggésben vannak egymással, hiszen a vadorzás gyakran vezet balesethez. Túlnyomó többségben annak köszönhető, hogy a vadorzók felkészültsége, tájékozottsága az adott témában nem elegendők. Nem ismerik a vadászat törvényeit, követelményeit és olyan meggondolatlan tetteket követnek el, amivel nem csak a természeti érdekeket, az ökoszisztémát, a természet rendjét veszélyeztetik, de embertársaik vagy akár önmaguk életbiztonságát is. Az orvvadászat éppen ezért igen veszélyes cselekmény és jellegénél fogva, más súlyosabb bűncselekményeket is magában hordoz; mint például a fentebb említett élet és testi épség elleni cselekményeket, közfeladatot ellátó személy elleni erőszakot, avagy fegyvercsempészetet, valamint a jogosulatlan fegyverhasználatot.

Mint már említettem a vadászat egy veszélyeket magában hordozó spot, a löfegyver nem játék. Nem véletlen, hogy komoly biztonsági szabályok rendelkeznek tartásáról és használatáról.

5.4 Védett állatfajokról szóló egyezmény

Bolygónkon a biodiverzitás³⁵, azaz a fajok sokszínűsége tekintetében az ember romboló és hasznosító tevékenysége jelenti a legfőbb veszélyt, mely elsősorban a ritka, így kereskedelmi szempontból pénzben ki sem fejezhető, magas értéket képviselő fajok egyedei tekintetében jelent hatalmas és közvetlen veszélyt. A legális kereskedelem előmozdítása és az illegális oldal visszaszorítása érdekében 1973-ban megszületett a washingtoni (közismertebb nevén CITES) egyezmény, melynek hazánk is tagja. Az egyezmény 3 Függeléke a veszélyeztetettség mértékének megfelelően tartalmazza a védelem körébe bevont állat- és növényfajokat. I. Függelék: az ide tartozó, kipusztulással fenyegetett fajok nemzetközi kereskedelme tilos. II. Függelék: a nemzetközi kereskedelem nem tilos, de ellenőrzött. III. Függelék: egy vagy több CITES tagállam által védeni szándékozott fajok, kereskedelme szintén ellenőrzött. Alapszabály szerint ezen fajok kereskedelméhez CITES engedély (3 példányos) szükséges, melyet az állatot vagy növényt bemutató személynek vámjárás céljából a vámhatság részére át kell adnia.

³⁵ Biodiverzitás: faji sokszínűség, biológiai sokféleség <http://idegen-szavak.hu/biodiverzit%C3%A1s>
letöltés ideje: 2014.10.16.

Kapcsolódó hazai jogszabály: 271/2002. Korm. Rendelet: kijelöli a hatáskörrel rendelkező hatóságokat, bejelentési kötelezettséget ír elő (pl. tenyésztői bizonylat, származási- és eredetigazolás, stb.), szankciók (természetvédelmi bírság, szabálysértés, természetkárosítás bűncselekmény.), kijelölt határátkelőhelyek.

Hazánk védett fajok csempészete szempontjából leginkább veszélyeztetett EU külső határátkelői a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, a szerb, illetve az ukrán határszakasz, azonban Románia EU csatlakozása ellenére a román EU belső határszakaszon a mai napig történik felderítés.

5.5 Fegyvertörvény módosítása

Kutatási munkám során, készítettem egy interjút Dr. Székely Istvánnal, az Országos Magyar Vadászkamara és az Országos Magyar Vadászati Védegylet jogászával. A jogszabály módosítását 2005 óta szorgalmazta és sokban köszönhetjük neki a könnyebb feltételeket a fegyvertarásra vonatkozóan. A fegyvertörvény módosításának több oka is volt. A következő erről szóló összefoglalót az interjú alatt felvett hanganyagból állítottam össze.

Jelenleg a vadászlétszám 62 ezer fő, ez a sport- és hivatásos vadászoknak összlétszáma. Nap, mint nap érzékelhető volt, hogy a löfegyvertörvény és a kormányrendelet számos olyan feleslegesen bürokratikus rendelkezéseket tartalmazott, amelyek indokolatlan zaklatásnak voltak tekinthetőek a vadászatra jogosultak esetében, ezen kívül a rendőrségre is felesleges terheket róttak. Például 5 évente minden löfegyvertartónak meg kellett újítania a fegyvertartási engedélyét a korábbi jogszabályok szerint, ami azt jelentette, hogy felkereste az illetékes rendőrkapitányságot, befizetett 3700 forintot, hosszas várakozás után és kapott egy úgynevezett sárga szegélyes borítékot, ez a boríték meg volt címezve a Központi Bűnügyi Nyilvántartónak; a formanyomtatványt kitöltötte és elküldte postán. 2-3 hét múlva kapott egy értesítést arról, hogy nem szerepel a bűnügyi nyilvántartóban, akkor ismét befáradt a rendőrségre, bemutatta az értesítést és meghosszabbították újabb 5 évre az engedélyét. A régi jogszabályban le van írva, hogy a kérelmezőnek igazolnia kell, hogy nem szerepel a Központi Bűnügyi Nyilvántartóban. A rendőrhatalóság minden évben felülvizsgálja, hogy a fegyvertartásnak a feltételei továbbra is fent állnak az adott személynél. A rendőrség hivatalból megkeresett minden fegyvertartót

hogyan megfelel-e az engedélye, ha nem azonnal intézkednek az ügy érdekében. Tehát 5 évente feleslegesen 62 ezer embert háborgatni és indokolatlanul arra kötelezi, hogy felkeresse a rendőrséget, véleményem szerint szükségtelen. Másik példa, ha a vadász szállítja a lőfegyverét nem kerülhet ki a felügyelete alól, melynek eredményeként, ha vidékre megy vadászni, meg kellett például állnia egy benzinkúton, akkor járt el jogszerűen, ha a fegyverét is magával vitte. Miért nem hagyhatja egy lezárt autóban a fegyverét?- ez a kérdés sok vadász fejében megfordult.

Sajnos visszaélésekhez is vezetett, szerencsére nem sok esetben, de előfordult, hogy a rendőr járőrözés közben megállt a benzinkút kihajtó sávjánál egy vasárnap délután és várakozott. Amikor meglátta, hogy érkezik egy személygépjármű, amiből kiszáll egy talpig sáros, zöld ruhában lévő szemmel láthatólag vadászból érkező személy, befárad a benzinkútra fizetni, távozáskor feltartóztatták. Minek után kikerült a fegyver a közvetlen felügyelete alól, mivel a lezárt személygépjárműben hagyta, szabálysértés eredményeként bevonták az engedélyét. Tehát úgy gondolom, hogy ez a joggal való visszaélés esete. A fent említett példa nem kifejezetten visszaélés kategóriába sorolandó, de súrolja határát és ez a hézag a fegyvertörvényben megfogalmazott módosításnak köszönhetően, a rendőri korrupciót is visszaszorítja, vagyis esélyt sem ad rá. A módosítás következménye, hogy szállításkor egy lezárt csomagtartóban benne lehet hagyni a lőfegyvert akkor, ha ideiglenesen szakítja meg útját az állampolgár. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a parkoló autó az utcán marad felügyeletlenül huzamos ideig, mivel ez szabálytalan, csak az ideiglenes tárolásra vonatkozik a módosítás. Hiszen ahhoz egy illetéktelen személy csak a gépjármű feltörésével juthat hozzá.

Ezen kívül a fegyvertartási engedély, amíg nem vonják vissza addig az érvényes, nem kell állandóan meghosszabbítani. Nyugat Európában mindenhol így van, szóval a módosítással sikerült elérni, hogy ne kelljen állandóan hatósági ügyintézéssel foglalkozni.

A jogszabály újításának következő sarkalatos pontja, az egészségügyi vizsgamenetének módosítása. A korábbi jogszabály értelmében, aki lőfegyverrel rendelkezik, rendszeres orvosi vizsgálaton kellett megjelennie, hogy alkalmas-e fegyvertartásra és meg volt határozva, hogy életkoronként, milyen gyakran kell ilyen orvosi vizsgálaton részt vennie, ezen kívül mennyit kell fizetnie. Lőfegyvertartás esetén az egészségügyi alkalmassági vizsgáért 7500 forintot kellett fizetni, egységesen életkortól függetlenül. Az is meg volt határozva, hogy hány évente kell frissíteni ezt a dokumentumot. A jogosítványhoz szükséges vizsgálati időintervallummal lett összhangba hozva a fegyvertartáshoz szükséges orvosi engedély is, mind árban, mind frissítési időben.

Életkornak megfelelően egyre sűrűbben kell megújítani és egyre olcsóbban tehetik, ezt meg, a vezeti kívánók és a vadászok egyaránt.

A fegyvert a korábbi előírások szerint az állandóan lakott lakásban kell tartani. Mindenki elutazik 2-3 hétre szabadságra, akár belföldre, akár külföldre, így ha betört volna bárki az állandóan lakott lakásba s elvitte a fegyvert, akár szekrényestől is, hazaérkezésig ez a tudtára sem került volna a fegyvertartónak. A módosítás szintén tartalmazza, ahova időszakosan visszatér az ember, legyen az nyaraló, panzió stb., oda magával viheti a fegyvert és nem kell az állandóan lakott lakásban tartani akkor is, ha nincs ott. Ezen kívül értelmetlen volt, hogy a fegyvert lemezszekrényben kell tárolni, ezeket a szekrényeket például pajsszerrel bármikor fel lehet törni, de volt arra is példa, hogy a betörők a lemezszekrénnel együtt tulajdonították el a fegyvert.

A 2. világháború előtt üvegezett szekrényben lehetett tárolni, ami akár a lakás díszét is szolgálhatta. Most már nem kötelező fémszekrényben tárolni, elég egy biztonsági zárral ellátott szekrény, ami a rendelkezésre áll. Ma már egy biztonsági zárral ellátott fa szekrényben is lehet tárolni. A törvény abban nem változott, hogy továbbra is a lőszereket a fegyvertől elkülönítve kell tárolni, a fegyvert pedig szétszerelt állapotban.

10 évente kötelező volt a fegyvereket műszaki vizsgára elvinni, amit az országban egyetlen egy helyen lehetett elintézni; Budapesten a III. kerületben, a Gyöngysor utcában. Ennek köszönhetően Nyíregyházától- Szombathelyig mindenki 10 évente felutazott a fegyverével, aztán fizetett több tízezer forintot, hogy levizsgáztassa a fegyverét, akkor is ha alig használták és semmi gond sem volt vele. Sok időt vette el, pénzbe is került, arról nem is beszélve, hogy közbiztonsági szempontból is kockázatos volt.

A 62 ezer vadásznak van 200 ezer fegyvere, amit 10 évente közúton utaztat. Esetlegesen közúton balesetet szenved, ott vannak a fegyverek, ezáltal illetéktelenek kezébe kerülhet; vagy egy idős vadász, aki nem akar gépjárművet vezetni, valamilyen tömegközlekedési eszközön 2 vagy 3 fegyverével, tokkal a hátán utazik, bármikor leüthetik, elvehetik tőle. Mindenkinek a saját érdeke, hogy a fegyvere jó állapotban legyen balesetvédelmi szempontból.

Ma mindössze kettő esetben kötelező a fegyver műszaki vizsgáztatása, ha tulajdonosváltás történik, vagy ha fő alkatrészt cserélnek rajta.

Vadászkamara és rendőrség együttműködése:

A rendőrségnek értesítenie kellett a vadászhatóságot, ha valakinek bevonták a fegyvertartási engedélyét, hogy a vadászhatóság az adott személy vadászjegyét megszüntesse, ami a vadászatra jogosítja fel. Ez éveken keresztül zökkenőmentesen ment, amíg az ORFK részéről valakinek nem tűnt fel, hogy a személyes adatok védelméről törvény rendelkezik, így megszűnt ez a rendszer, melynek köszönhetően nem értesült a vadászhatóság a fegyvertartási engedély bevonásáról és továbbra is vadászhatott az illető, annak ellenére is, hogy saját fegyverrel nem rendelkezett. Akár egy vadásztársát is használhatta, mivel átengedni át lehet a fegyvert, akinek van rá engedélye, ezáltal kijátszható volt a rendszer.

Az új törvény rendelkezik róla, hogy akinek bevonják a fegyvertartási engedélyét, azonnali hatállyal értesítse a rendőrség a vadászkamarát, hogy ők is tudjanak intézkedni és bevonják a vadászjegyet. Szerencsére ez a 4-5 éven keresztül történő probléma megszűnt a törvénymódosítás alkalmával. Most már gördülékenyen működik kölcsönösen a kapcsolattartás az ORFK és az OMV között.

6 Vadászat, orvvadászat határterületen és a mélységben

A téma szempontjából releváns kérdés, mit is nevezünk határrendnek és határrendsértésnek. Ezeket a fogalmakat tisztázni kell, hogy a későbbiekben értsük, a nemzetközi együttműködési megállapodásoknak a lényegét, valamint a határterületen történő vadászat, jelenleg már nem alkalmazandó jogszabály megújításának fontosságát

„A határrendsértés megértéséhez tisztázni kell a határrend fogalmát, ami nem más, mint azoknak a jogoknak és kötelezettségeknek az összessége, amelyek a szomszédos országokat a normális határ menti viszonyok fenntartása érdekében egymással szemben megilletik és terhelik.”³⁶

A határrendre vonatkozó jogokat és kötelezettségeket a nemzetközi szerződések tartalmazzák, az más kérdés, hogy ezek a schengeni határok következtében napjainkban mennyire aktuálisak és hasznosíthatóak. Azt azért ne felejtsük el, hogy a határrendi kérdések nem szűntek meg teljesen a schengeni határok következtében, kizárólag a határforgalom-ellenőrzés. A határrendi kérdéseknek az állam, jelen esetben Magyarország szuverenitásához van köze. Amíg van állam, addig határ is létezik, és vele együtt azok az érdekek és kötelezettségek, amelyek hozzá tartoznak. A másik oldalról a Schengeni egyezményhez kapcsolódva Magyarország lemondott szuverenitásának azon részéről, hogy a belső határait ellenőrizze, de igenis igényt tart arra, hogy a határait pl. Ausztria tiszteletben tartsa. Összességében tehát a határrendi kérdések lényegesek például mit csináljon egy határmenti gazda, ha szlovák területről kiinduló valamilyen hatás következtében károsul a termése, vagy mi is a helyzet a határon átmenő sebzett vaddal? Szükség van az ilyen nemzetközi megállapodásokra, hogy az állampolgárok jogait és kötelezettségeit meg lehessen állapítani. Alapvetően a határrendsértés nem más, mint két szomszédos állam közös határán az egyiknek a területéről kiinduló olyan esemény vagy cselekmény, amely sérti, károsítja, veszélyezteti a másik államot, annak területét vagy az ott tartózkodó személyeket, illetve mindezek jogos érdekeit.³⁷ Határrendsértés két szomszédos államot illetően alakulhat ki, a cselekménynek az egyik állam területétől kell, hogy kiinduljon és a másik állam területén kell, hogy az esemény befejeződjön. Ez lehet szándékos vagy gondatlan, aktív cselekmény vagy mulasztás okozta.

³⁶ Vájlók László r. alezredes: Magyarország határképviselési rendszere BA jegyzet; NKE-RTK 2012. 115.old.

³⁷ Vájlók László r. alezredes Magyarország határképviselési rendszere BA jegyzet; NEK- RTK 2012. 117.old.

A vadászat szempontjából lényeges határrendsértés az államhatáron történő átlövés³⁸, amikor a lövedék átjut vagy áthalad a határon. A határrendsértés gyakorlatban történő megvalósulásának több tényállása is van, azonban viszonylatonként eltérően fordulnak elő. Vannak olyan események vagy cselekmények, amelyek minden viszonylatban határrendsértésnek minősülnek, viszont vannak olyanok, amelyek nem minden viszonylatban lettek nevesítve.

6.1 Határrendi megállapodások a szomszédos országokkal

A szomszédos országokkal megkötött nemzetközi szerződések kardinális részét képezik a határmenti problémák megoldásának. Két ország kivételével (Szlovénia, Ausztria), a többi országgal hatályos kétoldali szerződesei vannak Magyarországnak, ezek a határrendi megállapodások.

Egyezmények:

- Románia: 2006. évi LXXXV. törvény a Magyar Köztársaság és Románia között a magyar- román államhatár rendjéről, az együttműködésről és a kölcsönös segítségnyújtásról szóló, Bukarestben, 2005. október 20- án aláírt Szerződés kihirdetéseéről
- Szlovákia: 1998. évi LIV. törvény a Magyar Köztársaság és a Szlovák Köztársaság között a közös államhatár rendjéről és az együttműködésről szóló, Budapesten, 1995. június 28- án aláírt Szerződés kihirdetéseéről
- Ukrajna: 1998. évi LV. törvény a Magyar Köztársaság és Ukrajna között a magyar- ukrán államhatár rendjéről, a határkérdésekben való együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló, Kijevben, 1995. május 19- én aláírt Szerződés kihirdetéséről
- Szerbia, Horvátország: 1979. évi 15. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Kormánya Között a magyar- jugoszláv államhatáron a határrendsértések megelőzéséről és

³⁸ 1998. évi LIV. törvény a Magyar Köztársaság és a Szlovák Köztársaság között a közös államhatár rendjéről és az együttműködésről szóló, Budapesten, 1995. június 28- án aláírt Szerződés kihirdetéséről
a) átlövés: amikor a lövedék a másik Szerződő Fél területére jut, vagy azon áthalad, tekintet nélkül ennek következményeire

rendelkezéséről Budapesten, az 1978. évi október 4. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről

- Ausztria, Szlovénia: nincs jelenleg hatályos

A határegyezmények két ország közötti normális határmenti viszonyok biztosítása érdekében születtek meg. Szabályozzák többek között, hogy mi minősíthető határrendsértésnek, és itt nevesítik azt is, hogy vadászat közben mi az, ami sértheti a szerződő feleket.

Egyes viszonylatokban eltérő szabályozás van a határrendsértések kapcsán. Ukrán viszonylatban konkrét tényállások nincsenek nevesítve, minden olyan cselekmény annak minősül, amely beletartozik a határrendsértés viszonylati fogalmába.

A vadászat szempontjából, mint már írtam határrendsértésnek nevesítik az államhatáron történő átlövést. Vannak olyan nemzetközi szerződések, melyekben nevesítik is az átlövést, például a szlovák megállapodásban. Találhatunk olyan szerződést is, ahol nem említik konkrétan, tételes felsorolással, de nyilván az okozott kárt meg kell téríteni, valamint határrendsértésnek minősül.

A szlovák együttműködés érdekes abból a szempontból, hogy részletesen felsorolja a határrendsértéseket, pontosan nyolc felsorolással találkozhatunk, konkrét ténymegállással és egy általános meghatározással. Délszláv viszonylatban egy felsorolást találunk (kilenc esetet nevesít a szerződés). Relevánsnak tartom kiemelni, hogy a jugoszláv (szlovén, horvát, szerb) viszonylatban, régen a jugoszlávokkal kötött határrendi egyezmény élt, ugyanakkor a szlovének ezt felmondták, folyamatban van még ezen szerződés elkészítése, így jelenleg ezzel az országgal hazánknak nincsen hatályos megállapodása. Ebben a megközelítésben Horvátország és Szerbia viszonylatában használjuk ezt a szerződést. Gyakorlatilag egy sémára készültek ezek az egyezmények, ami érdekesebb és részletesebb az az ukrán és a szlovák megállapodás. Viszont az ukrán tételesen nem szabályozza, hogy mi nevezhető határrendsértések.

Román megközelítésben nyolc felsorolást tartalmaz a határrendi szerződés. A román viszonylattal ellentétben a délszláv (volt jugoszláv) és szlovák viszonylatokban elfogadott és aláírt nemzetközi egyezmények szinte már „póriasan” fogalmaznak. Délszláv viszonylatban határrendsértésnek tekintenek minden olyan, az egyik állam területéről kiinduló cselekményt vagy eseményt, amely sérti, károsítja vagy veszélyezteti a másik államot (szlovák viszonylatban: érdekeit is), annak területét, illetőleg az ott tartózkodó

személyeket (északi szomszédunknál továbbá: életét, testi épségét és ezek jogos érdekeit).³⁹

Szlovéniával és Ausztriával jelen állás szerint nincs hatályban lévő megállapodásunk, mivel felmondták a régi egyezményt. Jelen állás szerint határrendsértés történne, levélváltás útján jutnának közös nevezőre és oldanák meg a kialakult problémát a konfliktus elkerülése érdekében. Attól mert nincsen nemzetközi szerződés ezen két országgal, vannak bizonyos nemzetközi kötelezettségek (pl.: okozott kárért való felelősség). Ezeket meg lehet oldani levélváltás útján is, vagy ha a szükség megkívánja diplomáciai szinten.

6.2 Határterületen történő vadászat

A következő rendelet szabályozta a határterületen történő vadászatot: 56/1997. (X. 21.) BM-FM együttes rendelet határterületen a vadászat, határvízen a közlekedés, a halászat és a horgászat rendjéről. *E rendelet hatálya kiterjed Magyarország területén a magyar állampolgárokra, valamint - ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik - Magyarország területén tartózkodó külföldiekre, továbbá a magyarországi székhellyel rendelkező jogi személyekre és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre.*⁴⁰

A rendelet bevezető részében olvasható, hogy milyen megbízás alapján készült. Felhatalmazást kapott a miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a határterületen a vadászat, a határvízen a közlekedés, a halászat és a horgászat rendjét. Mivel hatályon kívül helyezték ezt a rendeletet, ez a felhatalmazás nem él. Még a régi államhatárról és Határőrségről szól ez az együttes rendelet. A Határőrség Rendőrségbe való integrálódása következtében, ez a felhatalmazás nem él, nem lehet alkalmazni e jogszabályt. Amit ír gyakorlatban nem lehet, nem kell alkalmazni; a vadásznak nincs bejelentési kötelezettsége, jelenleg a rendőrség határrendészeti szolgálati ága felé; az más kérdés hogy a korábbi jó gyakorlatnak megfelelően mégis tartja magát a régi szokáshoz. Ha a vadászat alkalmával kimennek ellenőrizni a rendőrök, az illetékes szerv hatáskörében foglaltak alapján intézkednek. Határterületen is a hatáskörében megállapított illetékes rendőr-

³⁹ Vájlok László r. alezredes: Magyarország határképviselési rendszere BA jegyzet; NKE-RTK 2012. 116. old.

⁴⁰ 56/1997. (X. 21.) BM-FM együttes rendelet határterületen a vadászat, határvízen a közlekedés, a halászat és a horgászat rendjéről 1§

kapitányságról mennek ellenőrizni a vadászatok menetét. A határrendészeti kirendeltségnek a határral kapcsolatban történő cselekmények esetében van kötelezettsége és intézkedni köteles. Ez annyiban érdekes, hogy belső határon átvette ezeket a feladatokat határrendészeti kirendeltség hiányában a rendőrség más szervezeti egysége. Fontos volt létrehozni ezt a jogszabályt, hogy megakadályozzák a határrendsértéseket, vadászat közben keletkező és a nemzetközi kötelezettségeket érintő baleseteket.

A vadászat interdiszciplináris⁴¹ tevékenység, mivel a rendőri munka sok részét érinti. Például a fegyveráthozatal a határon már nem is határrendészeti kérdés, csak annyiban, hogy megnézik, hogy rendelkezik-e az adott személy fegyvertartási engedéllyel; ezek az engedélyek igazgatásrendészeti hatáskörbe tartoznak. Vagy ha történik valamilyen jogsértés (bűncselekmény vagy szabálysértés) ezzel kapcsolatban, az igazgatásrendészeti, avagy bünyügyi kérdéskör. Persze a prevenció lényeges feladat, hogy megelőzzék az esetleges bűncselekmények elkövetését, elfogják az elkövetőt, de innentől kezdve bünyügyi- vagy igazgatásrendészeti tárgykör a cselekmények kivizsgálása.

6.3 Krotália használatának jelentősége

Krotália a vadászatban használatos azonosító jel (1. számú mellékletben található egy a krotáliáról készült kép). Ez egyszerhasználatos műanyag szalag, darabonként száz forintba kerül az azonosítójel, „Vadgazdálkodási bevételek” központi kincstári számla javára, a vadászati hatóság által meghatározott módon készpénzben, készpénz-átutalási megbízáson vagy átutalással kell teljesíteni⁴². Az éves vadgazdálkodási tervben meg van határozva, hogy az adott vadászati évben a vadászatra jogosultaknak hány darab sorszámmal ellátott azonosító jel áll a rendelkezésére, ez a szám vadászterületenként változó.

A következő elejtett vadat kell elfogást követően haladéktalanul megjelölni:

- gímszarvas
- dámszarvas
- muflon

⁴¹Interdiszciplináris: Több tudományt, szakterületet érintő. <http://idegen-szavak.hu/interdiszciplin%C3%A1ris> letöltés ideje: 2014.10.12.

⁴²Vhr. 43§ (4)

- vaddisznó
- őz

A jogosult az azonosítóval ellátott vad feletti rendelkezési jogot csak azt követően szerzi meg, ha a vadász az elejtett vad azonosítójának sorszámát, fácán és nyúl elejtése esetén az elejtett vad darabszámával az egyéni löjegyzékbe, ragadozó madárral vadászó az egyéni zsákmányszerzésbe is bevezeti.⁴³

A nevezett azonosítójelnek meghatározott elhelyezési rendje és módszere van. A nagyvad hátsó lábán kell elhelyezni, a horgasínt⁴⁴ körülvéve a nagyvad elfogása esetén azonnali hatállyal. A vad vagy zsigerelt⁴⁵ teteme csak ezzel a jellel ellátva szállítható, így igazolva, hogy nem követett el orvvadászatot az adott személy. Az azonosítójelen szereplő adatokat úgy kell feltüntetnie a nagyvad felhasználójának, felvásárlójának vagy feldolgozójának, hogy abból a vad vadászterületről származása is megállapítható legyen. A krotáliát a vad egésze vagy zsigerelt teste feldolgozásáig kötelező a vad csánkján⁴⁶ megőrizni.

Bűncselekmény elkövetését bizonyítja, a krotália elhelyezésének elmulasztása, persze nem jelent megdönthetetlen vélelmet annak hiánya sem. Azonosítójel nélküli vadszállítás esetén is igazolható, hogy nem történt szabálysértés vagy bűncselekmény, például a vadászengedély felmutatásával és a vadászati napló visszavezetésével. Orvvadászat szempontjából nincs jelentősége annak, hogy milyen módon követték el a cselekményt; hurokkal, löfegyverrel, íjjal vagy egyéb vadászati módon.

A hivatásos vadászok ellenőrizhetik a vadon elhelyezett krotália meglétét, ezen felül akár közúti ellenőrzések alkalmával a rendőrök is megvizsgálhatják, hogy a kilőtt, elejtett vad rendelkezik-e az azonosítóval.

6.4 Külföldiek vadásztatása Magyarországon

⁴³ Elek Balázs A vadászszenvedély bűncselekményei; Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó; Budapest, 2008; 148. old (1.bek.)

⁴⁴ Horgasín: Marha, ló hátsó lábának vastag ina. Embernél: a térdhajlatban levő ín. <http://elfelejtettzavak.blogspot.hu/2013/12/horgasin.html> letöltés ideje: 2014.10.07.

⁴⁵ Zsigerelés: A leölt és boncolás alá vetett állat zsigereit (belsősegeit) kimetéli, kiszedi. <http://kizsigerel.szojelentes.com/> letöltés ideje: 2014.10.07.

⁴⁶ Csánk: az állat hátsó lábának az a része, mely az ember lábtövének felel meg. <http://www.kislexikon.hu/csank.html> letöltés ideje: 2014.10.07.

Magyarországon a természetvédelmi szabályok szigorúak, ami indokolt is, mivel számos értékes állatot tudhatunk magunkénak. Sajnos évente tucatnyi esetben találnak a rendőrök védett madarakat, vadhúst a gépjárműbe rejtve, amiket lefoglálnak és eljárást indítanak a Nemzeti- Adó és Vámhivatal dolgozói. Igen jellemző hazánkban a külföldiek vadásztatása; kedvelt országnak számít Magyarország számukra. Főleg német, osztrák, olasz, szlovák és szerb állampolgárok vadásznak nagy lelkesedéssel az államunk területén; amivel persze nem is lenne semmi probléma, ha a szabályokat betartanák. Azt azért nem árt hozzátenni, hogy német és osztrák vadász a legtöbb, de nekik olyan vadászati múltjuk és kultúrájuk van, hogy velük különösebben nincsen probléma. A visszaéléseket nem is magyar állampolgárok követik el túlnyomó többségben, hanem be- vagy kiutazó személyek. Ennek oka, hogy a környező nem EU tagállamokban nem olyan szigorúak a természetvédelmi törvények, előírások (pl.: Ukrajna, Szerbia); ezért a vadorzás ezekben az országokban történik, vagy ezen állampolgárok követik el Magyarországon. A tettenérés az átutazók beléptetése vagy kiléptetése esetén következik be. Az olasz állampolgárokkal is meggyűlik a baja hatóságoknak, mivel ők egy teljesen más kultúrában élnek, sokkal könnyedebben veszik a szabálytalanságok elkövetését. Például apróvad- társas vadászatok alkalmával tízből kilenc esetben velük van probléma. Arról nem is beszélve, hogy Magyarországon védett madárnak számító Mezei pacsirtát nagy szeretettel fogyasztják az olaszok; éttermeikben kuriózumnak számít a csirka⁴⁷ nyelve.

6.5 Határellenőrzés során feltárt cselekmények és következményeik

Tucatnyi esetet lehetne felsorolni, elemezni és értékelni ebben a témában, mivel hazánk külső határain a határőrök vagy a Nemzeti Adó és Vámhivatal dolgozója évente több alkalommal buktatnak le védett állatokat csempészni szándékozó személyeket. A későbbiekben olvasható három eset, ami megragadta a figyelmemet. Első olvasásra a számok ragadták meg a szememet, hogy mennyi állatot képesek megölni és ingyenc ételnek felszolgálni, vagy kedvtelésből érdekes háziállatnak otthonukba vinni; nem beszélve arról, hogy milyen körülmények között szándékoztak szállítani őket. A bűncselekmények elkövetése alkalmával nem csak az orvvadászat tényállását valósítják meg, de a borzalmas

⁴⁷ A mezei pacsirta (*Alauda arvensis*) a madarak osztályának verébalakúak (Passeriformes) rendjébe és a pacsirtafélék (*Alaudidae*) családjába tartozó faj. Népies nevei: csirka, szántóka, dalos pacsirta, szántó pityer. http://hu.wikipedia.org/wiki/Mezei_pacsirta letöltés ideje: 2014.10.15.

szállítási körülmények következtében az állatkínzás büntetést is elkövették. A rendőrök életét nem könnyítve meg, a csempészet a kiutazó és a beutazó forgalom alkalmával egyaránt jellemző tevékenység. Magyarország természeti értékeinek számító állatoktól megfosztani az országot, vagy akár az Európai Unióba behozni kívánt, a Washingtoni egyezmény⁴⁸ alapján szintúgy védettnek számító élőlények csempészete törvénybe ütköző. A legfenyegetettebb területek közé sorolandó a szerb, valamint a román határszakasz. Viszont a pozitívumok között szerepel, hogy az elmúlt évek folyamán egyre jobban lecsökkent a védett állatok illegális csempészete, a későbbiekben olvashatjuk ennek okát és az elmúlt évek különböző statisztikáit.

Olasz állampolgárságú vendégvadászok hazánkban

Mint már az előző fejezetben említettem az olasz vendégvadászokkal igen sok probléma adódik mind vadászat közben, mind a határellenőrzés alkalmával. Ezrével ejtik a védett madarakat az olasz nemzetiségű állampolgárok, hogy hazájuk előkelő éttermeiben ingyenc fogásként találják fel az apró madarakat. Évről- évre nagy természetkárosítást okozva ezzel hazánkban és a szomszédos országoknak, mint például Romániának, vagy Szerbiának. Az illegális vadászatok kedvelt madarai az erdei pintyér, fűrj, sárga billegető, guvat és a mezei poszáta. A röszkei határon történ madárcsempész elfogás egyik esete az **2. számú mellékletben** található, ebben az esetben 717 db apró madártetemet találtak a határőrök a személygépjárműbe rejtve Ezen állatokra nagy kedvvel vadásznak és viszik Olaszország éttermeinek a konyhájára. A kuriózum előételnek számító madarakat, mivel védett állatnak számítanak, hivatalosan fel sem tüntethetnék az étlapon, ugyanis ezzel is bűncselekményt követnek el, arról nem is beszélve, hogy áruk a 100 eurót is eléri.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatai szerint 2008-ban 15, 2009-ben 6, 2010-ben 2, 2011-ben 3, 2012-ben 1, 2013-ban 3 madártetem-csempészés történt – ezek egyenként milliós-tízmilliós kárt jelentettek az országnak. **(3. számú melléklet).** Az esetek látványos csökkenését a 2001- es Békés megyei eset eredményezte, amelynek következtében, már

⁴⁸ Washingtoni egyezmény: A Washingtoni egyezmény vagy más néven (CITES) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről), nemzetközi kormányközi egyezmény, amelyet azért hoztak létre, hogy a vad növények és állatok egyedeivel folytatott nemzetközi kereskedelem ne veszélyeztesse fennmaradásukat. A Washingtoni egyezményt 1973 márciusában fogadták el, 1975 júliusában lépett hatályba és Magyarország 1985-ben csatlakozott hozzá. Célja, hogy ellenőrzése alá vonja a veszélyeztetett fajok kereskedelmét, és ezáltal megakadályozza, hogy állat- és növényfajok ezrei a kipusztulás szélére jussanak.

nem mernek hazánkban illegálisan vadászni az olasz állampolgárok. Akkor 40 különböző, védett és nemzetközileg is szigorúan védett fajhoz tartozó 11 771 darab madártetemet találtak. A kár akkori áron 300 millió forint volt. A felháborodáson túl diplomáciai botrány is lett az ügyből, 2005-ben pedig 8 embert (3 olasz vadászt és magyar segítőiket) ítelt 1 év 5 hónaptól 3 év 4 hónapig terjedő letöltendő börtönbüntetésre és 15 millió forintos kártérítés megfizetésére a bíróság.⁴⁹ Az olaszok általában lövik a madarakat, de igazán profi módszerekkel, csali sípokkal, madárhangeszközökkel, trükkökkel is élnek, amik a magyar vadászati kultúrában vagy régen kihaltak, vagy soha nem is voltak meg. Ezért tudnak befogni, elejteni nagy madártömeget. Ezen eset következtében a magyar állampolgárságú vadászatra jogosultak nem mernek olaszoknak illegális vadászatot szervezni. Az elmúlt évek változásai közé sorolandó, hogy az orvvadászat tényállása bekerült a Büntető Törvénykönyve, aminek köszönhetően a magyar vadászok félnek a következményektől, ezért nem nyújtanak segítséget az illegális vadászatok lebonyolításában. Az elmúlt években Magyarországot károsították meg a külföldiek, de a természetvédelmi törvények szigorításának köszönhetően elkezdtek a balkáni területek felé vándorolni; mivel ezekben az országokban még nem szigorították meg az orvvadászatra vonatkozó törvényeket.

Papagájcsempészet a Bácsalmási Határrendészeti kirendeltség illetékességi területén

Bácsalmási Határrendészeti kirendeltség járőre 2010. július 29-én határnyiladék ellenőrzés során felfigyelt egy szerb rendszámú IVECO fehér zárt kisbuszra, amit igazoltatni akart. A jármű vezetője észrevette a rendőrt, és megfordult, majd visszafelé próbált menekülni egy árkon keresztül. A jármű azonban megfeneklett az árokban és az oldalára borult. A gépkocsi vezetője kiszállt és Szerbia irányába elfutott.

A határrendészek a személygépjárműben, fa dobozokban mintegy kétezer papagájt találtak. Beszállították őket a Bácsalmási Határrendészeti Kirendeltségre, ahol a Szegedi Vadasparkból érkezett szakember elsődleges véleménye szerint - nimfa, - hullámos, - és törpe papagájok voltak a ládákban. A madarakat Szegedre szállították. Baja Rendőrkapitányság természetkárosítás bűncselekmény gyanúja miatt indított eljárást ismeretlen tettes ellen az ügyben.⁵⁰ **(4. számú melléklet)**

⁴⁹ Előétel 30 Ezerért Vasvári G. Pál, Diószegi-Horváth Nóra; Megjelent a 2013. szeptember 15.-i lapszámban

⁵⁰ <http://www.halas.net/rendorsegi-hirek/6771-madarcsempesz-letoltés-ideje:2014.10.15.>

1023 darab görög teknős az Európai Unió irányába

2014 szeptemberében a Tiszaszigeti határ közelében teknősökkel telített zsákokat találtak a határőrség dolgozói. Sajnálatos módon a csempészeket nem sikerült elkapniuk, mielőtt visszatértek volna a szerb oldalra. Az állatokat a Szegedi Vadaspark Természetvédelmi Mentőközpontja fogadta. A kisállatok sorsának a rendezése a legfontosabb kérdések közé sorolandó, a természetvédelmi hatóságokkal együtt a szakemberek szeretnék elérni, hogy a teknősök visszatérhessenek eredeti lakóhelyükre, igaz ez ritkán fordul elő, de ebben az esetben a nagy számnak köszönhetően kivitelezni szándékoznak a szakemberek.

A legtöbb esetben számos kockázattal jár az ismeretlen eredetű állatok visszajuttatása a természetbe. Görög teknősök esetén azonban volt erre már példa, nemzetközi egyezmény, illetve minisztériumi szintű egyeztetés után. A borzalmas szállítási körülmények ellenére igen csekély számú egyed pusztult el csupán. Az ilyen tömegesen tartott, legyengült állatok esetében a fertőző betegségek is megjelenhetnek, ezért kell őket karanténban tartani, amíg meg nem bizonyosodnak egészséges mivoltukról. A Fővárosi Állat- és Növénykert állatorvosa volt a Vadaspark segítségére abban, hogy az állatok az első kezelésüket megkapják, amely segíthet nekik átvészelni a szállítás traumáit.

A görög teknőst az Európai Unió kiemelt és fokozottan védendő fajként kezeli, kereskedelméhez és tartásához engedély szükséges. Vadon fogott egyedek importját nem is engedélyezik, csak tenyésztett állományból származó egyedeket szabad vásárolnunk a személyeknek. Sajnos, a kereslet óriási, sokszor a vevők tudása pedig csekély, vagy nem is törődnek az előírásokkal, így az állatcsempészet továbbra is virágzó és jövedelmező üzletág. A tenyésztésnél jóval egyszerűbb és költséghatékonyabb vadon összegyűjteni a teknősöket, ami azonban a teknősök számának rohamos csökkenéséhez vezet. A Vadaspark hosszú évek óta tesz erőfeszítéseket arra, hogy a közönségét felvilágosítsa, milyen állatokat és milyen feltételekkel szabad csak beszerezni, bízva abban, hogy leendő vásárlóként, majd nem az illegális állatkereskedők ajánlatait fogják elfogadni.⁵¹

⁵¹ www.szeged.hu , Szegedi Hírek letöltés ideje: 2014.10.15.

7 Befejezés

Kutatási munkám alkalmával több közúti határátkelőhelyre is eljutottam, személyesen járhattam utána az elmúlt évek kiemelkedő állatcsempész eseteire. Számomra rengeteg érdekes dologgal találkoztam, ami által szélesebb látókörre tettem szert a témával kapcsolatosan. Nem utolsó szempont, hogy sok embert megismertem, ami véleményem szerint, a későbbi munkavégzést is megkönnyítheti. A különböző hatóságok közötti szoros együttműködést tartom kiemelendőnek, mivel a kiegyensúlyozottan működő, szoros összetartásban működő, kölcsönös együttműködésen alapuló hatóságokat nehezebb kijátszani a bűncselekmények elkövetőinek.

A szomszédos országokkal a határmenti egyezményeket releváns szempontnak tartom. Több probléma is felmerül dogoztomban ezzel a kérdéssel kapcsolatban. Az államok illetékes hatóságainak kötelességük gondoskodni a területükön érvényes vadászatra vonatkozó szabályok betartásáról, így például meg kell akadályozni a határon való átlövést, áthajtást, üldözést, az elejtett vadak áthúzását. A vadászattal kapcsolatban kétoldalú nemzetközi megállapodások vannak, sőt a szomszédos vadásztársaságok is együttműködhetnek a kérdésekben. Ezen országok schengeni tagságával új értelmezést nyernek az egyezmények, mivel a két ország közötti átjárhatóság sokkal könnyebb lett, ezért az egyezményekben foglaltak nem minden esetben értelmezhetőek napjaikban, sőt két országgal jelenleg nincs is. Szeretném felhívni arra a figyelmet, hogy az egyezmények módosításai igenis szükségesek lettek. Hangsúlyt kell fektetni a szomszédos országokkal való egyezményekre, mivel a határrendsértéseket, határrendi eseteket ezen megállapodások tartalmazzák. Véleményem szerint a még hatályban lévő egyezmények is elavultak már; szükséges lenne a frissítésük.

Végezetül fel kell hívnom a figyelmet a rendőrök továbbképzésére. A vadászattal, orvvadászattal, a vadászati joggal, valamint a CITES alapján a védett fajokról szóló függelékek ismeretének elsajátítására.

Összességében nézve dolgozatom egészét, az elején általánosan összefoglalom a vadászat alapvető fogalmait és szabályait, jogi háttérét és bűncselekmények szankcióit, valamint a későbbiekben a határterületen történő vadászról írok.

8 Melléletek, statisztika

1. számú melléklet

52

2. számú melléklet

53

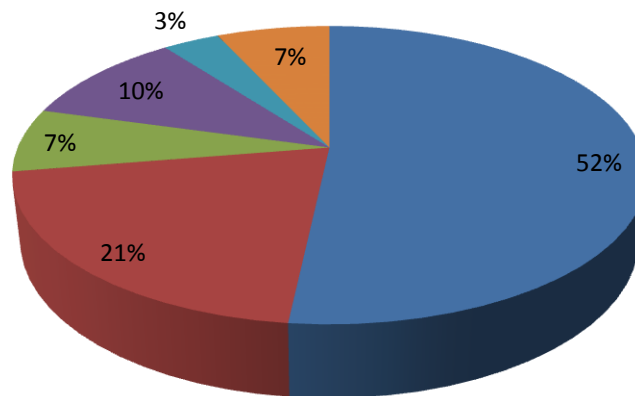
⁵² <http://vadaszforum.net/forum/index.php?topic=99.435> letöltés ideje: 2014.09.25.

⁵³ Fotó: Kelemen Zoltán Gergely, MTI

3. számú melléklet

Madárcsempészet schengeni külső határon százalékos eloszlásban

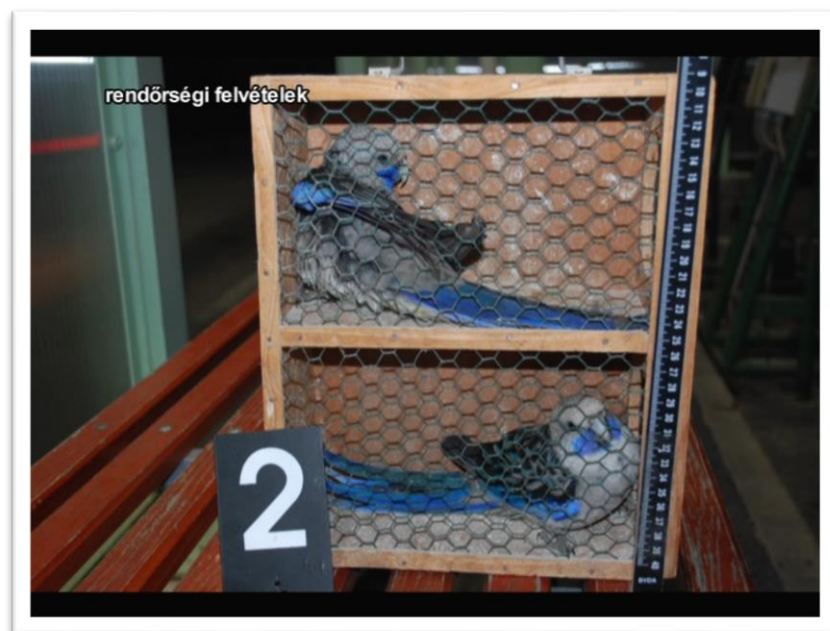
■ 2008 ■ 2009 ■ 2010 ■ 2011 ■ 2012 ■ 2013

54

⁵⁴ Készítette: Balog Klaudia

4. számú melléklet

55

⁵⁵ <http://www.halas.net/rendorsegi-hirek/6771-madarcsempesz-letoltés-ideje:2014.10.15.>

5. számú melléklet

Tompa Közüti Határátkelőhelyen a NAV dolgozói által felfedett állatcsempészek a 2013. évben⁵⁶

- **2013.07.24-én** egy darab Papagáj Szerb honosságú személygépkocsi oldalkárpitban.
- **2013.07.30-án** egy darab teknős Szerb honosságú autóbussen az ülések alatt.
- **2013.09.07-én** 18 óra 30 perckor jelentkezett belépésre 2 darab olasz honosságú személygépkocsi mindkettőben voltak elpusztult kisállatok a következő elosztásban:
 - 1. gépjárműben: 312 egyed (db) fűrj, 3 egyed pityer, 1 egyed fitisz- füzike
 - 2. gépjárműben: 314 egyed Fűrj, 3 egyed fitisz- füzike, 1 egyed mezei poszáta , 1 egyed sárga billegető , 1 egyed guvat

A kismadarak értéke a NAV jegyzőkönyvben 15.640.000. Forint

- **2013.09.16-án** egy darab görögteknős egy osztrák honosságú személygépkocsi poggyászában.
- **-2013.12.01-én** 2 darab rozella papagáj egy magyar honosságú autóbussen az ülések alatt.

2014-ben még nem került felfedésre sem a határőrök sem a NAV részéről kisállat csempészség ezen a területen.

Minden esetben a NAV büntetőfeljelentést tett az illetékes Rendőr nyomozóhatóság (Kiskunhalas RK.) felé természetkárosítás bűncselekmény elkövetése miatt. Értesítésre került az Alsó Tisza Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség szakértője, valamint minden esetben értesítésre került a Szegedi Vadaspark, ők voltak a szakértők az elsődleges vizsgálat során

Azt, hogy mely védett állatfajok esetében beszélünk bűncselekményről, a Washingtoni egyezmény⁵⁷ (**CITES**) (**Convention on International Trade in Endangered**

⁵⁶ Forrás: Személyes kutatás Tompa Közüti Határátkelőhelyen

Species of Wild Fauna and Flora; Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről) I., II. és III. függeléke tartalmazza. Az állatot szállító személynek rendelkeznie kell megfelelő dokumentummal, amely igazolja az állat eredetét. Amely állat nem szerepel ebben az egyezményben az (természetesen értékhatártól függően) vámszabálysértés minősítésbe sorolandó.

6. számú melléklet

Röszke Közúti Határátkelőhelyen a NAV dolgozói által felfedett állatcsempészések a 2013. évben (Csongrád Megyei Rendőrfőkapitányság)⁵⁸

- **2013. január 5.** – svájci honosságú személygépjármű
2db Egerészölyv preparátum 25 000 Ft/ példány
- **2013. december 1.** – macedón autóbusz
4db Tengelic (madár) 25 000 Ft/ példány – természetkárosítás büntette miatt eljárást indítottak a személy ellen
- **2013. december 8.** – szerb honosságú autóbusz
1 db Jákó papagáj 100 000 Ft/példány
- **2013. december 27.** – török állampolgár, francia honosságú saját személygépjármű
6 db Tengelic 25 000 Ft/példány

⁵⁷ 2003. évi XXXII. törvény a Washingtonban, 1973. március 3. napján elfogadott, a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény kihirdetéséről

⁵⁸ Forrás: Személyes kutatás Röszke Közúti Határátkelőhelyen

7. számú melléklet
Repülőtéri Rendőri Igazgatóság
Teknőspáncél

59

8. számú melléklet
Iguán csempészek a repülőtéren

Két nő egy éveses börtönbüntetést kapott 13 veszélyeztetett iguana csempészetért. Két román nemzetiségű nőt tartóztattak le, miután a rendőrség munkatársai egy rutin átvizsgálás során megtalálták az állatokat a Heathrow (londoni repülőtér) ötös termináljánál 2014. február 3-án. A Bahamákról érkeztek és Düsseldorfba akartak tovább repülni. Az iguánok egyesével zoknikba voltak csavarva, melyek a bőröndben voltak elrejtve. 12 közülük túlélte az utazást, de egy elpusztult szállítás közben. Később azonosították őket, San Salvadori hegyi iguánaként, egy olyan ritka faj, melynek csak néhány száz példánya ismeretes, ezáltal a CITES függelékében szereplő fajok között szerepel. A két elkövetőt bűnösnek találták és április 3-án megkezdték 12 hónapos börtönbüntetésüket.

Az iguánok nagyon veszélyeztetettek és gyakorlatilag áruk megfizethetetlen. Megdöbbentő, hogy valaki képes a világ másik feléről az élőhelyükről elszállítani őket.

⁵⁹ Fotó: Balog Klaudia Repülőtéri Rendőri Igazgatóság Felderítési Osztály, Bűnjelraktár

Miután megtalálták az állatokat extrém módon dehidratáltak voltak, ezért szükséges volt szakértő segítségére.⁶⁰

61

⁶⁰ Forrás: Border Froce Alert no. 9/14. Fordítás, rezümé: Balog Klaudia

⁶¹ WOMEN JAILED FOR SMUGGLING ENDANGERED IGUANAS BORDER FORCE CITES ALERT no. 9/14

9 Felhasznált irodalom

Könyv:

1. Magyar Nagylexikon 18. kötet; Magyar Nagylexikon kiadó; Budapest 2004
2. Dr. Heltay István: Vadásziskola; HUBERTUS Vadkereskedelmi Kft.
3. Elek Balázs: A vadászszenvedély bűncselekményei; Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó; Budapest, 2008
4. Stipta István: Miskolci doktoranduszok jogtudományi tanulmányai 4/2.; Bíbor kiadó, Miskolc 2004.
5. Várhelyi András: Orvvadászok; TIMP Kft. 2003.
6. Dr. Kaló József, Szécsi György, Mándi Tibor: Védelmi és megelőző tevékenységek; Budapest 2008.
7. Csöre Pál: A magyar vadászat története; Mezőgazda kiadó, 1994.
8. Kolosváry Bálint: Vadászati jog; Budapest 1923.
9. Vájlók László r. alezredes: Magyarország határképviseleti rendszere BA jegyzet; NKE-RTK 2012.
10. Pankotai Tihamér: Vizsga a fegyverekből; Debrecen 1992.

Folyóirat:

11. Előétel 30 Ezerért Vasvári G. Pál, Diószegi-Horváth Nóra; Megjelent a 2013. szeptember 15.-i lapszámban
12. Németh Zoltán: A vadászat múltja- jelene- jövője IV. In: A vadászkutya 2011/6. V. évfolyam 6. szám
13. Vadászati, sportcélú fegyverek In:VÁM- zoll; A Nemzeti Adó- és vámhivatal folyóirata 2014. február
14. Állati csempészek In:Zsarú; Rendőrségi Magazin 2014. január 15. 2. szám
15. Lesre futott orvvadász In:Zsarú, Rendőrségi Magazin 2014. február 19. 7. szám

Jogsabály:

16. 1998. évi LIV. törvény 1.cikk (2) a)
17. A fegyvertörvény végrehajtására kiadott kormányrendeletnek a lőfegyverekről és lőszeréről szóló 2004. évi XXIV. törvény módosításával összefüggő módosításról 2.§ 38.

18. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 562/2006/EK RENDELETE a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról 2. cikk 8. pont
19. Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 10. pont
20. 1998. évi LV. törvény 1. cikk 2. pont
21. 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról
22. A Hivatásos Vadászok Szolgálati Szabályzata
23. A fegyvertörvény végrehajtására kiadott kormányrendeletnek a lőfegyverekről és lőszeréről szóló 2004. évi XXIV. törvény módosításával összefüggő módosításról 2.§ 41. pont
24. 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól 71.§ (3)
25. Vtv. 70. § (1) b) bekezdés
26. 2004. évi XXIV. törvény 2.§ 46. pont
27. 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról Vhr. 1. §
28. A 2012. évi, a Büntető Törvénykönyvről szóló C. törvény XXIII. fejezete rendelkezik a környezet és a természet elleni bűncselekményekről. Ebből a 245. § Orvvadászat
29. 56/1997. (X. 21.) BM-FM együttes rendelet határterületen a vadászat, határvízen a közlekedés, a halászat és a horgászat rendjéről
30. Együttműködési megállapodás (OMV, OMVV, ORFK között)
31. Vhr. 43§ (4)

Internetes forrás:

32. <http://www.totem.eoldal.hu/cikkek/idezetek/>
33. <http://www.vadaszmester.hu/index.php>
34. http://www.oee.hu/hirek/hirarchivum/1534252-fegyvertorveny_es_vegrehajtasi_rendelet
35. http://huntingpress.eu/magazin/a_fegyvertorveny_valtozasai_minden_egy_helyen
36. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400253.KOR
37. http://www.oee.hu/hirek/hirarchivum/1534252-fegyvertorveny_es_vegrehajtasi_rendelet

38. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400024.TV
39. Vadászat, <http://hu.wikipedia.org>
<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/életmodtörténet-oskor-es-okor/a-vadasz-hordak-es-a-termeszet-viszonya/nepesedesi-viszonyok-a-vadaszkulturakban>
40. <http://www.kislexikon.hu/csank.html>
41. <http://hu.wikipedia.org>
42. <http://idegen-szavak.hu>
43. <http://www.omvk.hu/dokumentum/vadaszjegy.html>
44. <http://www.omvk.hu/dokumentum/allami-vadaszvizsga.html>
45. <http://kizsigerel.szojelentese.com/>
46. <http://www.omvk.hu/dokumentum/vadaszati-idenyek.html>;
47. http://www.naptarak.com/naptarak_vadasz.html
48. <http://www.halas.net/rendorsegi-hirek/6771-madarcsempesz>
49. www.szeged.hu, Szegedi Hírek
50. <http://vadaszforum.net/forum/index>.

Angol nyelvű forrás:

51. Border Force Alert no. 9/14. Women jailed for smuggling endangered iguanas
52. BORDER FORCE CITES ALERT no. 13/13
53. BORDER FORCE CITES ALERT no. 22/13
54. CITES Customs Administration of the Netherlands Schiphol Passengers EU-TWIX ALERT 11/2013
55. TAX AND CUSTOMS BOARD 02/2014